

როსტრი

11-85

არ იფიქროთ, რომ აქ
ლევ ტოლსტოის „ომსა და
მშვიდობაზე“ ლაპარაკი!

ისე როგორ გავაძინებდით-
დით, მსოფლიო ლიტერატურის
ლომის ბრწყინებულ ნაწარმად
ნოდა ხელი და უბრწყინებოდ
წამოგვეღო მისი უკვდავი რომა-
ნის სათაური..

ჩვენ 1941-1945 წლების დიდ
სამამულო ომსა და მის შემდგომ
ორმოცწლიან მშვიდობაზე გვაქვს
ლაპარაკი, რადგან სიცოცხლის
დასაბამიდან მრავალტანჯულ დე-
დაშიწაზე გამართული 14 500 ომი-
დან არც ერთი არ იყო ამ ომზე
დიდი და სისხლიანი და არც ასე
დიდი და ხანში შესული მშვიდობა
ახსოვს გეროპის კონტინენტს..

არადა, ვინ იცის ისე მშვიდო-
ბის ფასი, როგორც მშვიდობისა-
თვის მებრძოლმა და მშვიდობის-
მოყვარე ჩვენმა საბჭოთა ხალ-
ხმა და მისი ოჯახის ლეიძლმა
წერბმა — საპარტიველმა, სა-
დაც დიდმა და პატარას დღე და
ღამე მშვიდობა აკურია პირზე
დილა მშვიდობის!

შუადღე მშვიდობის!
საღამო მშვიდობის!
ღამე მშვიდობის!

ღარჩა კიდევ 24 საათში წუთი
სოფლისა მშვიდობის გარეშე?!
გამარჯვება და მშვიდობა!

— აი, ორი სანუკვარი სიტყვა,
**გამარჯვებისა და მშვიდო-
ბის** ძეგლები რომ დაუდგა ჩვენ-
მა მწერლობამ!

ასე დავემშვიდობებთ დიდ სა-
მამულო ომს, მეორე მსოფლიო
ომს, რომელმაც 50 მილიონი
კაცი და მათ შორის 20 მილიონი
ჩვენი მამა, ძმა, დედა, და ნათე-
სავი და მეგობარი შეიწირა..

მშვიდობაში მოგახმაროთ ჩვენი
სიოცნესე! — მოგვძახიან კავკა-
სიონიდან ბერლინამდე გაბნეული
გულმობრუნებული სამო საფლავ-
ბორცვები, რომელთაც პოეტმა
ნოდარ გურაშვილმა „ოთხი
მკაცრი“ ფიცარით შეკრული
ოთხი ელვარე სტრიქონით სიცო-
ცხლე დაუბრუნა:

**მზემ ღრუბლის შიშვე
ფარდა გახია,
აქვე ლამაზი
მთა და მდელია..**

**საღამე ქართველი
ქაიმი მარხია, —
ყველგან პატარა
საპარტიველა!**

დღეს მთელი ჩვენი პლანეტა
საბჭოთა ჯარისკაცის ვალშია!
1941 წლის 7 ნოემბერს მოს-
კოვში, წითელ მოედანზე, კრემ-
ლის — მსოფლიო პროლეტარია-

ომი და მშვიდობა

1945 წლის 9 მაისის შედეგ

ტის დიდი ბელადის უკვდავების
სასახლის — მავზოლეუმის წინ
გამართული დიდი ოქტომბრის
24-ე წლისთავის ზეიმიდან პირ-
დაპირ ფრონტზე, საკისფერი ჭი-
რის — ფაშიზმისაგან კაცობრიო-
ბის ცივილიზაციის სსსსსისთვის.
მაცხოვრის კოშკიდან დათვლილი
მსოფლიო დროის სმაზე მიმავალ
საბჭოთა ჯარისკაცს მიაცილებდა
უმბლესი მთავარსარდლის —
ი. ბ. სტალინის ისტორიული
სიტყვა: „ჩვენი საქმე საშართლია-
ნია, მტერი განადგურებული იქნე-
ბა! გამარჯვება ჩვენ დაგვრჩება..
თქვენ წილად გზავთ დიდი გან-
მათავისუფლებელი მისია! მამ,
იყავით ამ მისიის ღირსნი!“
ამ თავისიტყვიდან ბოლოთქმამდე
გავიდა 1418 ჯერ ართქმული,
**ჯარ არანახული და ჯარ არ-
მამონილი** სისხლის წვიმების
დღე და თითქოს გუშინ იყო, ამ
დღესაც ზუსტად იგივე ითქვა —
მხოლოდ დრო შეიცვალა — ჩვენი
საქმე საშართლიანი იყო, მტერი

განადგურებულია! ჩვენ გავიმარჯ-
ვეთ!
საბჭოთა ჯარისკაცმა შეასრულა
თავისი ისტორიული განმათავისუ-
ფლებელი მისია — მან ფაშიზმის
უღლისაგან მთლიანად ან ნაწი-
ლობრივ განათავისუფლა ევროპის
11 და აზიის ორი ქვეყანა (ჩინეთი,
კორეა). მსგავსი გმირობა არ
ახსოვს კაცობრიობის ისტორიას.
ამ დღეს ევროპისა და აზიის ყვე-
ლა ყვევილი, კეთილი ნების ადა-
მიანების ყველა ღიმილი და
ლოცვა საბჭოთა ჯარისკაცს ეგე-
ბებოდა მის მტერიან და სისხლი-
ან ფრონტულ გზაზე..
თადარიგის გენერალ-მაიორი,
საბჭოთა კავშირის გმირი **მ. პ.
ბორისოვი** იკონებს: „არასოდეს
არ დამავიწყდება, როგორ ჩამო-
ვიკიდა მხარზე ერთ საბჭოთა სერ-
ჯანტს ცინიდან განათავისუფლებუ-
ლი, ჩონჩხადქცეული, რადიკალთა
პარტიის ლიდერი, საფრანგეთის
ყოფილი პრემიერ-მინისტრი **ჟიდ-
პარდ პარიო** და ცრემლებით და-

უთხრა: „გამდლობთ შენ, ჯარის-
კაცი!“

მისი პირით მეორე მსოფლიო
ომით გატანჯული ჩვენი პლანე-
ტის მილიარდი ადამიანი ლაღ-
დებდა და მიწამდე უხრიდა თავს
ჩვენს ჯარისკაცს, იმ მიწამდე,
რომელსაც მართო პატარა საქარ-
თველომ იმდენი სიცოცხლე შეს-
წირა (300 000 კაცი), რამდენიც
მრავალმილიონიანმა ამერიკამ და
დიდმა ბრიტანეთმა..

ზუსტად 40 წლის წინ — 1945
წლის 9 მაისს შვებით ამოისუნ-
თეს მსოფლიომ და ჩასუნთქვაც
ვერ მოასწრო, რომ აქა-იქ უკვე
გაისმა სულის შემადარსებელი
სმები. ისტორიას ვერაფერს გა-
მთავარებ! ამ დღეს ანტიპიტლე-
რული კოალიციის წარმომადგენ-
ელმა, დიდი ბრიტანეთის „ლომ-
მა“, ინგლისის პრემიერ-მინისტ-
რის **უინსტონ ჩერჩილის** პი-
რით თქვა: „მე მტერი ვარ მსოფ-
ლიოში პირველი სოციალისტური
სახელმწიფოსი, ისევე, როგორც
პიტლერული გერმანიისა, რადგან
ეს გერმანული ნაგაზი მას ვერ
მიუქსივ. დაედოდი 9 მაისის
გამარჯვებით გაბრუნებული ლონ-
დონის ქუჩებში და, სინარულის
ნაცვლად, სეუდა მიპყრობდა —
კარგია, რომ პიტლერი დამარცხ-
და, მაგრამ ცუდია, რომ საბჭოთა
კავშირმა გაიმარჯვა!“

ცოტა უფრო ადრე გამოიასეკ-
რავა თავი ამერიკის შეერთებული
შტატების პრეზიდენტმა **ტრუმენ-
მა** პრეზიდენტობამდე ორი ფე-
ხის ნაბიჯზე. „ჩვენში დარჩესო“
არ უთქვამს, ისე ხმამაღლა გა-
ნუცხადა შურნალისტებს: „თუ ჩვენ
დავიანხავთ, რომ გერმანია იმარჯ-
ვებს, მაშინ რუსეთს უნდა დავეხ-
მაროთ, მაგრამ თუ რუსეთისაგან
გადაიხრება გამარჯვების სასწორი,
მაშინ გერმანიას დავეხმარებით!
და, ულიტონ მათ ურთმანათი!
სწორედ ეს იქნება ჩვენი გამარჯ-
ვება!“ 1945 წლის 12 მაისს, ჯერ
კიდევ მაშინ, როცა ისტორიული
გამარჯვების აღსანიშნავი „ვაშა“
და „ურა“ არ ჩამცხრალიყო, ტრუ-
მენმა საერთაშორისო და ელემენტ-
არული ადამიანური ნორმების
დაარღვევით გააუქმა ლენდ-ლიზით
გათვალისწინებული ყველა მი-
წოდება ყოფილი მოკავშირისადმი.
რომელთანაც მსოფლიო-ისტორი-
ულ ვალში იყო მისი ქვეყანა,
მთელი პროგრესული კაცობრიობა
და უბრძანა ამერიკის ში-
რი შტატების გამე-
კურსი, 180 გრ-
ნებულიყვენ, მრავალი ყვერული
საბჭოთა
საერ-
თი კან-
რის

— ამბობენ, ნაციონალ-დემოკრატიულ პარტიაში ბევრი ძველი ნაცისტიაო...
— ცილისწამებაა, ბატონებო! ძველი რად გვინდა, ჩვენ ახლებიც გვეოფნის!
ურუნალი „პ რ ო კ ო დ ი ლ ი“

(გაგრძელება)

ნი წავიდნენ, წამოვიდნენ და ხსოვნის ნაპირებზე დარჩნენ ქვიშანი — გაჩნდნენ ცივი ომის ახალი უდაბნოები...
მაგრამ ისტორია ხომ ქვიშაზე არ იწერება, რომ მეორე მსოფლიო ომის ცხრაბალიან ღელვას წაელევა იგი? ისტორიას ასსოვს, რას წერდა აშშ-ს ყოფილი სახელმწიფო მდივანი **ჟ. სტაინროუსი** „წარსულის უცბად დავიწყება ადამიანის სისუსტეს ნიშნავს. ამერიკულ ხალხს კი უნდა ასსოვდეს რომ 1942 წელს იგი კატასტროფის წინაშე იდგა. საბჭოთა კავშირი რომ არა, გერმანია დაიპყრობდა ინგლისს, აფრიკას და ლათინურ ამერიკასაც“. ისტორიას ასსოვს, რას წერდა ცნობილი ამერიკელი **ქეტონ** წლის ნომერში „შეოქმევა“ ამას-მისი პარტოლი...
ნეოფაშისტები

პიტლერის ურჩხული ჩაყლაპავს უპირებდა დიდი ბრიტანეთის ლომსაც, ამერიკასაც, აფრიკასაც, ახლო აღმოსავლეთსაც, ინდოეთსაც!.. მისი მოკავშირე — „მზის ამოსვლის“ ქვეყანა — მილიტარისტული იაპონია კი, რომელიც „რაც მიწაზეა, ათი იმდენი მიწის ქვეშაა“, მზის დაბნელებას უპირებდა ჩინეთს, შორეულ აღმოსავლეთს, ციმბირს და ფაშისტურ გერმანიასთან პაემანი დანიშნული ჰქონდა ურალთან! რას უქადავდა მსოფლიოს XX საუკუნის სისხლიან კანიბალთა ეს სისხლიანი პაემანი ურალთან, რომ არ ყოფილიყო ჩვენი ანტიპიტლერული კოალიციის ქვეყნების ისტორიული შეხვედრა ელბაზე?!
ამის დავიწყების უფლება მსოფლიოს არა აქვს!
ვისაც შეუძლია დაივიწყოს, იმას შეუძლია აპატითოს კიდევ! მეორე მსოფლიო ომს კი საპატიო მიზეზი არ გააჩნია — იგი ყველაზე მძიმე დანაშაულია, რაც კი დედა-მიწის ზურგზე მომხდარა!..

შეიძლება, ერთმა კაცმა ერთი კაცის დანაშაული დაივიწყოს, მაგრამ მილიარდი ადამიანის წყენის მილიარდჯერ დაიწყება შეუძლებელია და იქნებ არც შეიძლება, რადგან ამის უფლება ავტო არა ცოცხლებს, არამედ ადამიანთა მილიარდებისათვის შეწირულ მილიონებს, რომლებიც მარადიული დუმილით სდუმან, მაგრამ არა — თანხმობის ნიშნად!
ისტორიული გულმავიწყობა ადვილი მოსალოდნელია, მილიტარისტულ „სკლეროზში“ გადაინჯარდოს, აქედან კი ერთი ნაბიჯია ხალხურ სიბრძნემდე — „ჭუჭიანს სამარე ვაასწორებო“.
დასავლეთში ძალზე იოლად ივიწყებენ ისტორიის გაკეთილებებს, რასაც მძიმე გამოცდა ელის სამწუხაროდ, თვალსა და ხელს შუა კარგავს ასაკს ერთი ჩვეულებრივი საბავშვო დიდაქტიკური სანძარსაწინააღმდეგო ლოზუნგი, რომელსაც ქალაქის ბეგრ გზასა და გზაჯვარედინზე მოჰკრავთ თვალს: „ბავშვებს ცეცხლთან ნუ მიუშვებთ!“ მე თუ მკითხავთ, ცეცხლთან თაშაში ყველასათვის საშიშია და მით უფრო — უფროსი ასაკის ადამიანებისათვის! წინააღმდეგ შემთხვევაში, აი, სანამდე შეიძლება მივიდეს „გულმავიწყობა“: 40 წლის მშვიდობისაგან ტრავმირებულმა ერთმა ოქეანის-გადაღმებელმა გენერალმა ოფიციალურად განაცხადა: „ნუ კითხულობთ, რამდენი დრო გავიდა მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ! იკითხეთ, რამდენი დარჩა შესამე მსოფლიო ომამდე!“
მოდით ახლა და, ჰკითხეთ ჰუბასეთ ჰუბაზე მწყრალ კაცს!
არადა, როგორ სურდა ეფიქრა: სამყაროს, რომ 1945 წლის 9 მაისს ფაშისტმა გაისროლა უკანასკნელი ტყვია, საბოლოოდ დაყარა იარაღი და მასთან მებრძოლი არმიების რიგებში საერთაშორისო ბრძანების — „სმენა!“ — მაგივრად გაისმა ბრძანება — „თავისუფლად!“
ფელდმარშალმა **მიხტომოვარი** ომის შემდეგ აღიარა, რომ სს-ის რეისსინისტრი **ჰიმლერი** დასავლეთში ეძებდა კონტაქტებს შემდეგი საბაბით: „აღრე თუ გვიან დასავლეთ ვერობას, რუსეთის მეთაურობით, ომი მოუწყვას აზიური ურდოების მარშის შესაჩერებლად!“ და თუ ეს მაშინ ყურად არ იღეს, მხოლოდ იმ მიზეზით, რომ, როგორც ეს **მიხტომოვარი** **ვიზნაჰაუპრთან** საუბარში „ახსნა“, „იდგა 1945 წელი, ინგლისი ყელამდე იყო მოსული ომისაგან და იგი საბჭოთა კავშირთან ომზე არ დათანხმდებოდა!“
საშინელი სალუტით აღნიშნა 1945 წლის გამარჯვების ისტორიული ზეიმი ამერიკის ახალმა პრეზიდენტმა **ჰარი ტრუმენმა**. ეს იყო ყველაზე შავი „ფერივერკი“ რომელმაც დედამიწას ამცნო სიკვდილის ახალი იარაღის — ატომური ბომბის — დაბადება და მისი შავი „ტრუმფი“ — სიროსიმა და ნავასაკი! ასობით ათასი ადამიანის სიკვდილის მოციქულა! — ატომური ბომბს — ამშვენებდა (თუკი იგი რაიმეს შეეძლო და-

ემშვენებინა) არა — სიკვდილის ჩონჩხის გამოსახულება, სელში სიციოცხლის მთიბავი ცელით, არამედ პოლიველვის **ჰინოვარცველა** ვის **რიტა სმიჰორტის** მოშლიმარი პორტრეტის...
სიკვდილისწინა ვახშაშე ხელჩაქნელმა **გარბან გარინგმას** კი იყვირა ნიურნბერგის პროცესზე: „რა ჩაიღინა ფაშისტმა იმაზე უარესი, რაც სიროსიმა და ნავასაკია!“ „სალონის ნაცისტი“ ამჯერად არ ტყუოდა!..
ასე დაიწყო ცივი ომი, ცხელის მაგივრად, და მსოფლიო ისევ ახალი დილემის წინაშე აღმოჩნდა ფაშისტის ბაცილა არ მომკვდარა და ახლა იგი უმიჯნოყოფად: შეუიარაღებელი თვალითაც თვალსაჩინოა. პარადოქსია, მაგრამ ფაქტია — ვენაში, ოპერის თეატრთან მოკლეს ანტიფაშისტი **პრინს კირკპაპარი**. მკვლელები მიმალვასაც კი არ ცდილან, სმამალდა გაიძახოდნენ: „გაუმარჯოს ოსვენციმი!“ ბიზნესმენი **ჰილდის პარტი** და კომპანია დღეობებს უსწის სიკვდილის არქიანგელოზ **პიტლერს**!.. გაჩნდა ადოლფ №2 — ნაციონალ-დემოკრატიული პარტიის ლიდერი **ჟონ ტაღანი**. პამპურგში სს-ელების მუნდირში გამოწყობილი დადიან ნეოფაშისტები, რომლებიც თავიანთ წელთაღრიცხვას პიტლერის დაბადების დღიდან ითვლიან და გახვთ „დღე იქვე ნაციონალ-ცაი ტუნგში“ განცხადებას აქვეყნებენ: „ანტიკომუნისტების კავშირი ეძებს თანამოაზრეებს!“ ლაპარაკია ევრეთ წოდებულ „უხმაურო ომის“ პერსპექტივებზე, ქიმიურ და ბაქტერიოლოგიურ იარაღზე. ჯერ კიდევ 1947 წლის 7 იანვარს ამერიკული ჟურნალი „ლუკი“ ამტიციტება ტოტალური ომის ამ „უპირატესობას“: „ოგი ატომური ომივით ძვირი არ ჯდრება, მაქტერიზმი და ვირუსები უფრო იაფია.“ ზუსტადაა გათვალისწინებული ყველაფერი, სამხედრო მრეწველობის თვალსაზრისით, რა დაუჯდება იგი კაცობრიობას, ეს ანგარიშიში არ ითვლება. საოცარი გულანდილობითა და სულგაბრწილობითაა ახსნილი ბოლოვიური ომის „სიკეთე“ ფრანგი „მეცნიერის“ **ჟ. რ. შპირონის** შეიქ: „თუ კვისლენდის“
— საბჭოთა კავშირში მოგზაურობის შთაბეჭდილებები შავად უკვე დაწერილი მაქვს, გადავითერთე და...
— დატყვევით, გათყავა ჩვენ სწორედ შავად გვიანტირებს სურნალი „ნი ბ ნ გ ი“
(დასასრული მე-8 გვ.)

რევანშისტები შურნალი „პ რ ო კ ო დ ი ლ ი“

ციებ-ცხელება შეეყრება მსოფლიოში ყველაზე ლამაზი მეტროს მგზავრებს (მხედველობაშია მოსკოვის მეტრო), ვერავინ ვერ გაიგებს, ვინ იყო ამაში დამნაშავე“.

ამასვე ამტკიცებს ინგლისური გაზეთი „ნიუ სტიტსმენი“: „შირთული იარაღიც კი ძველდება, არის უფრო ულტრათანამედროვე და ეფექტური საშუალებები, რომელთაც ძალუბთ მთელ კონტინენტზე გაავრცელონ ციშპირის წყლული, ჭირი, სოლერა, ბოტულიზმის მიკრობები, მოსკონ მოსავალი, გამოიწვიონ, დაწყებული გულის რევადან — ლეტალურ ბოლომდე!..“

ძნელია, ეჭვი შეგეპაროს ამ საშინელების სისწორეში, რადგან მარტო მისი წაკითხვითაც კი ეწყება კაცს გულის რევა. ამინდის შეცვლასაც კი ცდილობენ სამტროდ მესამე მსოფლიო ომის მესვეურები, რომელნიც, სამწუხაროდ ამინდს ქმნიან კაპიტალის სამყაროში!

— გვიშველეთ, ექიმო! ისე განვიფაროდა სკლეროზი, რომ სულ არ ახსოვს, რა დღე აყარეს მეორე მსოფლიო ომში! შურნალი „ნი ა ნ გ ი“

აშშ-ს სტრატეგიული ავიაციის ყოფილი სარდალი ტ. ჰაუერი თავის „გადარჩენის გეგმაში“ ასეთ შეუნიღბავ აზრს „ისერის“: ამერიკის შეერთებულ შტატებში უნდა დამყარდეს ფაშისტური რეჟიმი და დაიწყოს თერმობირთვული ომი. მირჩევნია, მკვდარი ვიყო ვიდრე წითელი!“ რა გაეწყობა, ასეთი კაცი მართლა იქით ჯობია იყოს, ვიდრე აქეთ — მისი თანადგომა შეურაცხყოფს ნებისმიერ მხარეს!

დედამიწა კი ტრიალებს და ტრიალებს!.. თუმცა ახალი ომის აპოლოგეტები ყოველგვარი საშუალებებით ცდილობენ ისტორიის ჩარხის უკუღმა დატრიალებას. ამ უკუღმართობის პრეცედენტმა გამოიწვია ის ფაქტი, რომ დასავლეთ გერმანიაში ისევ აპენდიციტამდე ფეხაწეული დააბოტებენ ყოფილ ჰიტლერულ ჯარისკაცთა ათასზე მეტი კავშირის რევანშისტები; საფრანგეთში, იმ ტრიუმფალური თადის ქვეშ, რომელიც ჰიტლერელმა ბარბაროსებმა წაბილწეს, თავხედურად დადინ ფრანგი ფაშისტების ჯგუფები. მართალია, ნათქვამია, რომ ყველა გზა რომში მიდისო, მაგრამ აქ ყველა გზა უნდა იყოს ჩაკტილი ფაშისტისათვის და მაინც იტალიაში ღია ვაჭრობით იყიდება დუჩეს პორტრეტები და გრამფირფიტები, მისი პარადოქსული, სისხლიანი სიტყვებით; ლონდონში ფლიტ-სტრიტზე, გახსნილია ფაშისტ დამნაშავეთა მემუარებთ მოვაჭრე წიგნის მაღაზია; აშშ-ში 100 ფაშისტური ორგანიზაციაა, რომლის საკოორდინაციო ცენტრს წარმოადგენს ეგრეთ წოდებული „შავი ინტერნაციონალის“ გაერთიანება; დასავლეთგერმანელმა ჟურნალისტმა **ჰაიდენანტ** მსოფლიო აფერა მოაწყო: რამდენიმე მილიონ მარკად მიჰყიდა ჟურნალ „შტერნს“ ჰიტლერის „მემუარები“. აფერისტ-ჟურნალისტს მაქინაცია გაუგეს და ციხეში უკრეს თავი, ხოლო მილიონებმა ამერიკული „შავი ინტერნაციონალის“ საღარო გაავსეს!..

მსოფლიო ისევ ამოვარდა მშვიდობიანი კალაპოტიდან. არნახული მასშტაბი მიიღეს ნატოს ქვეყნების სამხედრო ბიუჯეტებმა. ასეთი სტრატეგიის მორალურ-პოლიტიკური ფასი კაპიცია, მაგრამ, სამწუხაროდ, სამხედრო ასიგნებანი მარტო ამერიკის შეერთებულ შტატებში რამდენიმე ასეულ მილიარდ დოლარს შეადგენს!

გაზეთ „ვაშინგტონ პოსტის“ დანაგარიშებით, ჯერ კიდევ 1979

წლისათვის, დედამიწაზე უკვე არსებობს სამჯერ მეტი იარაღი, ვიდრე საჭიროა მთელი კაცობრიობის გასანადგურებლად. ამერიკელ კონგრესმენ პ. **საიმონს** კი ამ სტატისტიკაში თავისი კორექტივი შეაქვს და აცხადებს, რომ დედამიწის ერთ სულ მოსახლეზე 27 სიკვდილი მოდის!..

ბენტგონს, ამერიკის შეერთებული შტატების ადმინისტრაციასა და ნატოს მესვეურთ ჰგონიათ,

ნიოფაშისტები ახალ ჰიტლერს ჭრდნან!..

შურნალი „პ რ ო კ ო დ ი ლ ი“

რომ არც ესაა ზღვარი — ლაბარაკია ნეიტრონულ ბომბზე, რომელსაც ათასი ეპითეტებით მოიხსენიებენ, როგორც „სუფთას“, „პუმანურს“, „უდანაშაულოს“, „უცოდველს“, რადგან იგი მხოლოდ ადამიანს ერჩის და ხელს არ ახლებს მის უძრავ-მოძრავ ქონებას!..

„ნეიტრონულ ბომბში არაფერი საშიში არაა, — გვამშვიდებს“ ნატოს ჯარების უმაღლესი მთავარსარდალი, ამერიკელი გენერალი პ. **სეიზი**, — თავიდან კაცი ვერაფერს ვერ იგარძობს, როგორც ჩვეულებრივ რენტგენზე გაშუქების დროს. პირველი ეფექტი, დოზის მიხედვით, შეიძლება იგრძნო 1 წუთის, საათის, ან დღის შემდეგაც კი. დაგეფულებათ სისუსტის გრძობა, თავბრუსევა, გაგიჭირდებათ სუნთქვა, დაგეკარგებათ ჭამის მადა, დაგეწყებათ თმის ცვენა, შერე-სისხლის დენა, გონების დაკარგვა და... დიდი-დიდი, სიკვდილი!“ თითქმის ასე მთავრდება ეს „სანუგეშო“ სიტყვა. უფრო დააკონკრეტა ნეიტრონის ბომბის მოქმედების ხასიათი და რადიუსი ერთმა ამერიკელმა სტრატეგმა: „მას ისეთი ზუსტი მიზანი აქვს, შეუძლია, წმინდა პეტრეს მოედანზე ისე განადგუროს რუ-

სული **ჯავშანსატანკო დივიზია**, რომ იქვე არ დააზიანოს „სისხლის კაპელა“.

ამ ამაზრუნენ სტრატეგიაში და ცრუ თეორიას სარკასტული კომენტარი გაუკეთა ერთმა ინგლისურმა გაზეთმა: „ლაბარაკია თერმობირთვული იარაღის ლოკალიზებასა და შეზღუდულ მოქმედებაზე — ეს იმას ჰგავს, თქვა, ეს ქალი ცოტა ორსულადაა!“

ფაქტი ფაქტად რჩება — მსოფლიოს ისევ დენტის სუნი უდის!.. ყველაზე დიდი „შეიარაღება“, რომელიც ომის გამჩაღებელთა გამაღებულ შეიარაღებას უნდა დაუპირისპირდეს, ესაა ჩვენი პლანეტის კეთილი ნების ადამიანების პოლიტიკური სიფხიზლე, ერთსულოვნება, რათა არ დაუშვან მესამე მსოფლიო ომი! მშვიდობის ბურჯია მსოფლიოში პირველი სოციალისტური სახელმწიფო — საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი და მთელი სოციალისტური ბანაკი, რომელიც დარაჯად უდგას მშვიდობას!

ომის გამჩაღებლებს ებრძვის ხიშტთან გათანაბრებული მწერლის კალამი და მსატვრის ფუნჯი — საბჭოთა სატირულ-იუმორისტული პერიოდიკის ფლაგმანი „პროკოდილი“, 19-წევრიანი დიდი სატირულ-იუმორისტული ოჯახის წევრი, მისი სეხნია „ნინაგი“.

პიზო ოშიაკა

დასავლეთ გერმანიაში იჩეკება ნაცისტური ბარტყები

დასავლეთგერმანული ყვერული

I

ტკივილიან გულის ზარით
გამარჯვების დასკანს ვგზავნი!
არ ჩავენაცრდით, არ დავივსით,
სამადლოც ვვაქვს არავისი!
ვანარცხებდით სიკვდილს სარმით,
ამაყი ვარ მეც, თქვენსავით
ამ ვარდებით, ამ მაისით!

II

დაიგრავანა სვასტიკის —
ამ უნილბო ასპიტის —
შავი ელვა-რკალი..
ახლაც მოჩანს იმათი
ცოფიანი სიფათი,
ცოდვიანი კვალი...
საოცარი ის კია, —
როგორ ურცხვად იმკიან
სხვის მოწეულ სამკალს!
არ ეღირსათ ცხოვნება,
როდი მოჰგავს ცხოვრება
ფიურერის კაკანს!..

III

არა ტაშით იოლით, —
უნდა პოვო გმირობით
უკვდავების ვიზა!
ჩაიფერფლა ამ აზრით,
ეჰ, რამდენი რამაზი
და რამდენი მირზა!..
გაგეტანა შენც ლელო —
ჯერაც გაუმხელებლო
სიყვარულის ნიჭო!
მარადიულ სავანეს —

სად გითხრიდნენ სამარეს —
პირტიტველა ბიჭო?!

IV

დუშმანს გზა-გზა „ურევდი“ —
ტყვიით დააპურებდი
(ან დაგენდო რისთვის?!)
მოღელილი გულ-მკერდით,
სამშობლოსთვის სულს ლევდი, —
ანუ სტალინისთვის!
„ჰაილ“ უკვე ყვინთავდა
მონგრეული ყბითა და
უღღური საგზლით!..
შეუკურთხე რამდენი,
გაზრდილიც და გამზრდელიც,
ჩააცურე სხვა გზით!

V

მტკვრისა ხარ და ალაზნის,
მოგონებამ მრავალგზის
სულიც გადაჭვალა! —
რად გყოფნიდა მცირედი?! —
შენ რომ გაიცინებდი,
ჭახჭახებდა ჭალა!..

ლივლივებდა ცისკარი!..
რომლის ტოტიც იყავი, —
როდი სჭრიდი იმ ხეს!
ემაგ ხსოვნა-სანთელით,
კვლავ ქართველობს ქართველი,
შენი გენიც ილხენს!..

VI

სიტყვა — ყალყზე დამდგარი!
რწმენაც გქონდა სხვაგვარი!

მოგონება — ელდა!..
რა სიმწრით და რა ლოცვით,
მოგელოდა ორმოცი
გრძელი წელი — დედა!..
კი არ გამოიფიტა,
ხედავ?! — წამოიჩიტა
სხვა თაობაც შენი!
შენ ეს კარგად იცოდი! —
ასეთია სიცოცხლის
ყველა გადამრჩენი!

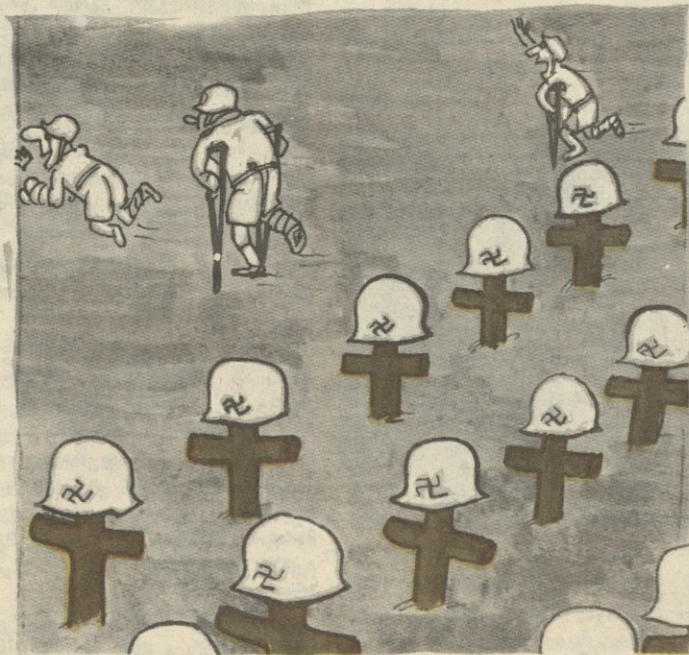
VII

ლაცობით და ვისკით,
კოსმოსური რისკით
უკვე წაიცეტეს
პერშინგების სროვა!..
„შენც სუ!“ — არ გამოვა,
„ჩვენც სუ!“ — მით უმეტეს!
ამ უიღბლო იღბლით,
კვლავ მშვიდობის ნიღბით
აჟღარუნებს ატომს?!
რას ესწრაფვით, — გვიკვირს, —
ორბიტალურ სიკვდილს?!
დედამიწის ნახტომს?!
VIII

მიაყურადებ პლანეტის ქოშინს,
ცერებზე, ცაო, დგანარ და იწევ!
ბუდეს ნუ მოშლი, —
მშვიდობას ომში
ნულარასოდეს ნულარ გაიწვევ!

ზაზა კაციაშვილი

ნახ. მ. აბაშიძისა

ბერლინელი დალაქი

რაინსპარიკმანერი ფრიდრის შვიდის ვეჟარაჟი

ორიოდე სიტყვა ვეჟარაჟის აპტორზე

ფრიდრის შვიდი — მესამე რაინის ყველაზე პოპულარული პარიკმანერი — უცვლელად ემსახურებოდა როგორც ჰიტლერს, ასევე მთელ მის პარტიულ და სამხედრო ელიტას, რისთვისაც რაინსპარიკმანერის უნიკალური ტიტული მიენიჭა. ნიურნბერგის პროცესზე გაირკვა, რომ შვიდი ბუნების მიერაც იყო დაჯილდოებული „უფრო მეტით, ვიდრე უბრალოდ კარგი მანქანის მძღვენი“ — შვიდიმ სელიდან არ გაუშვა ამ ჯილდოს სარფიან საქმეში დაბანდების შანსი — მისი მეზარების წიგნი — „ბერლინელი დალაქი“ — ბესტსელერად, ხოლო თავად მილიონერად იქცა. და მანინ მეზარისტიკა შვიდისათვის შემოსავლის არც მთავარი წყაროა და არც ერთადერთი: რაინსპარიკმანერი წლების განმავლობაში ბუჯითად აკრავებდა და ახარისხებდა სხვადასხვა რანგის ნაცისტთა თემების კოლექციას და „ცივი ომის“ პერიოდში მან გახსნა მადანია-მუზეუმი, სადაც ფანატისკოს რევანსისტებსა და ნეონაციტებს ფანტასტიკურ ფასებში სთავაზობენ: „ჰიტლერის თმა — 1939 წლის ნიმუში“ — „ჰიტლერი — 1945“, „გერინგი — 1941“, „ჰიმლერი — 1943“ და ა. შ.

გთავაზობთ „ბერლინელი დალაქის“ ფრაგმენტს

ორიოდე სიტყვა ვეჟარაჟის აპტორისაგან

სშირად მეკითხებიან, მიფიქრია თუ არა ჩემი საქმიანობის ზნეობრივ მხარეზე. როგორც ერთხელ უკვე განვაცხადე ნიურნბერგის ტრიბუნალის წინაშე, თავიდან არიფერი ვიცოდი ჰიტლერის ნაცისტობის შესახებ და სრული უეჭველობით თვლიდი მას ადვილობრივი სატელეფონო კომპანიის აგენტად. ხოლო როდესაც, ბოლოს და ბოლოს, შევიტყვე ეს თავზარდამცემი სიმართლე, გვიანლა იყო, უკვე ველარაფერს ვიხამდი: ჯერ ერთი, ექსტრაქლასის საპარიკმანეროს მოწყობა საქმაოდ ძვირი დამიჯდა და მასში დაბანდებული თანხის ამოგებაზე ასეთ სარფიან კლიენტურაზე უარის თქმა გაკოტრებას უდრიდა და მეორეც — მესამე რაინის ხელმძღვანელობასთან ყოველდღიურმა საქმიანმა ურთიერთობამ გამიღვიძა საკუთარი პიროვნების ისტორიული როლისა და მნიშვნელობის მძაფრი შეგრძნება. ჟრუანტელი მივიღიდა ტანში, როცა წარმოვიდგენდი, რომ ჩემი სამართლებრივი ხელის ერთ გაქნევას შეეძლო მეორე მსოფლიო ომის ბედი გადაეწყვიტა...

ერთხელ, როდესაც ომის დამთავრებას ბევრი აღარაფერი აკლდა, განვიზრახე ფიურერის ყელზე მჭიდროდ შემოხვეული ზეწარი ოდნავ მომეშვა, რათა ბეწვები ზეწარში ჩასცვივოდა, მაგრამ ბოლო მომინტში ნერვებმა მიმტყუნეს!

ერთ მშვენიერ დღეს ჩემს საპარიკმანეროსთან, (კიონიგბტრასსე, სახლი № 127) ჰიტლერის ვეება „მერსედესი“ რომ არ გამოჩნდა, გულმა რეჩხი მიყო. ფარსავად ხომ არ არის-მეთქი საქმე და არც შევმდარავარ — შუადღისას სასწრაფოდ გამომიძახეს ბერსტესპადენში.

შევაყვი თუ არა ოთახში თავი, ჰიტლერი აღელვებული მომვარდა. „როგორ ფიქრობ, ქილვაშები მომიხდება? მე ჯერ კიდევ არაფერი ვიცოდი იმის შესახებ, რომ ჩარლი ჩაპლინის სასამართლოში

უჩივლია ჰიტლერისთვის, უღვაშები მომპარაო და ფიურერი, რომელსაც ამქვეყნად ყველაზე მეტად პლაგიატობაში მხილებისა ეშინოდა, სასოწარკვეთილი ექება თავისი ფიზიონომიის განუმეორებლობის შენარჩუნების გზებს და ამ ძიებამ მიიყვანა ქილვაშების, ანუ ბაკენბარდების იდეამდე. ეს ოფიციალური ვერსიაა, თორემ „ახლსმუსელი იდეა ფიურერს „პარტიგენოსე“ ბორმანმა ჩააწვთა სინამდვილეში, ბორმანმა, რომელიც ისეთი დიდი ზეგავლენით სარგებლობდა ჰიტლერზე და ისეთი ნდობით, რომ მას უფრო ადრე ჰქონდა ახლად გაკრევილი ფიურერისათვის შეხედვის უფლება, ვიდრე ეს უკანასკნელი თვითონ ჩაინებდავდა სარკეში. ჰიტლერის კითხვამ ძალიან დამაბნია, მაგრამ, შვეერის ხარხარმა გამომიყვანა მდგომარეობიდან. ჰიტლერი განიხილდა: „მე აქ სასაცილოს ვერაფერს ვხედავ, ჰერ შვეერ! მე სერიოზულად ვფიქრობ, რომ ქილვაშები დამამაშვენიებენ“. გერინგიც, ეს თვითდაჯერებული ტაკიმანსარა, იმწამსვე დაეთანხმა: „ბაკენბარდებიანი ფიურერი? ბრწყინვალე იდეაა!“ შვეერი ვეჟარაჟი იყო. ის საერთოდ გამოირჩეოდა პირდაპირობით და ერთგულებით და დიდი ყურადღებით ეკიდებოდა ხოლმე ფიურერის ვარცხნილობას: „ქილვაშებს თუ მოუშვებთ, ჩერჩილს დემსგავსებთ!“ ჰიტლერი დაიბნა: „როგორ? ჩერჩილმაც მოუშვა ქილვაშები?! როდის?! როგორ?! რამდენი?“ დოქტორი გებელსი ეცა ტელეფონს, მაგრამ აღმირალ კანარისს ტელეფონი გამოურთო და კანარის ჩიტების გალობით ტკებოდა (ეს თვითვე მიაბმო საპარიკმანეროში). დარეკეს კალტენბრუნერთან, მაგრამ არც მას აუღია ტელეფონი, რადგან პასიანსი ჰქონდა გაშლილი და კარტს აბრუნებდა იმის იმედით, იქნებ მიუღერის ხრიკები ამოვიცნო. მიუღერი კი ამ დროს მას კარის ჭუჭრუტანიდან უთვალთვალებდა და, ცხადია, თავის კაბინეტში არ ყოფებოდა. მხოლოდ შტიეცი არ მოშორებია ტელეფონს, მაგრამ ვეჟარაჟმა, ჰიტლერის რჩევით, მასთან დარეკვისაგან თავი შეიკავა (შემდეგ გაირკვა, რომ სწორადაც მოქცეულა, რადგან ამას შეიძლება უარყოფითად ემოქმედა სტალინისა და ჩერჩილის მომავალი მოლაპარაკების მსვლელობაზე).

ბოლოს გადაწყვეტი, დაკავშირებოდნენ ესესის რაინსფიურერ ჰიმლერს, რომელიც ჩვეული არ იყო ბერსტესპადენში გამოძახებას, რადგან ჰიტლერს გულს უკლავდა იმისი ყურება, თუ სადლის დროს როგორ იტაკებდა ხომლერი ჰიმლერი ჩანგალს, პირის ნაცვლად, ლოყაში, ან ცხვირში. ჰიმლერმა მაშინვე მიატოვა საბალო ცეკვის გაკვეთილი და ფიურერთან გამოცხადდა. გაღიზიანებულმა ჰიტლერმა კითხვა შეაგება ის-ის იყო შემოსულ ესესის რაინსფიურერს: „რა საშვერება ჩერჩილი?! უშვეებს ქილვაშებს, თუ არა?!“ ჰიმლერმა უპასუხა, რომ თუმცა ჩერჩილთან დაახლოებულ წრეებში ბევრს ლაპარაკობენ მის განზრახვაზე, მიუშვას ქილვაშები, მაგრამ ეს არაოფიციალური ლაპარაკია და ჯერ პარლამენტში ეს საკითხი არ განუხილავთ. ისე კი მოსალოდნელია, თუ იგი მანინ გადაწყვეტს ქილვაშების მოშვებას, ისინი იქნებიან საშუალო სიგრძისა და აუცილებლად ორმხრივი! ჰიტლერმა გამწარებით დაარტყა მაგიდას მუშტი. ყველაინ ვხვდებოდი, რომ აღმირალ დეინიციის მიერ დარდანელის ბლოკადაზე მეტად, ინგლისისათვის კონტინენტიდან სათიანი პირსახოცების მიწოდების შეწყვეტა დამოკიდებული იყო იმაზე, ვინ ვის დაასწრებდა ქილვაშების მოშვებას — ჩერჩილი ჰიტლერს, თუ ჰიტლერი ჩერჩილს. გენერალური შტაბის სსდომაზე გამოუსწორებელმა ოპტიმისტმა გერინგმა განაცხადა: „ფიურერის ქილვაშების ზრდის დაქაჩრება შეიძლება, თუ გერმანია შესძლებს მთელი თავისი ინდუსტრიული ძლიერების ამ ფრონტზე თავმოყრას“. ფონ რუნდშტემა განაცხადა: „შეცდომა იქნებოდა ქილვაშების მოშვება ერთდროულად ორ ფრონტზე! ჩემო ფიურერ, მთელი ყურადღება მივიქციოთ ერთს, მაგრამ გავზარდოთ იგი სოლიდურ ზომებამდე! ჰიტლერმა მიუგო: „მე თქვენია აღარ მჯერა! განსოვთ, თქვენ ჯერ კიდევ ამ თხუთმეტი წლის წინ მიჩრევიდით, გამეზარდა ფრჩხილები მხოლოდ ერთ ხელზე. მე კი, მადლობა გერინგს, არ დაგიჯერეთ და სწორადაც მოვიქეცი! ახლა ათივე თითზე ათათ სანტიმეტრიანი ფრჩხილები მაქვს“. რიბენტროპსაც უნდოდა რაღაცის თქმა, მაგრამ ჰიტლერმა არ აცალა: „ბოლოს და ბოლოს, ეს ჩემი და ჩემი პარიკმანერის პირადი საქმეა! განა ასე არაა, ფრიდრიხ?“ შემდეგ გებელსი თავისი პრობანანდის დამსახურებად თვლიდა, რომ ჩერჩილმა გადაიფიქრა ქილვაშების მოშვება და ეს მიმივე ტვირთი მარშალ მონტგომერის დააწვა მხრებზე. მაგრამ მე ხომ შესანიშნავად ვიცოდი, რომ ეს ცოლ პირადი დამსახურება და გმირობა ჰესისა (რომელიც ჩემს ფულ ძალიან უყვარდა, რადგან მწერად ჰესში ქრეოდა), ვინც საკუთარი ინიციატივით საგანგებოდ გადაფრინდა ლონდონში, რათა ჩერჩილისთვის გადაეთქმევიენებინა ქილვაშების მოშვება და ეს საკითხიც ჩემს საპარიკმანეროში გადაწყდა.

გადმოქართულია ვინაილ ქურდიანმა

ვუკაცნი სოფალ ნორიოს საშუალო სკოლის უფილი მოსწავლეების — შინმოსვლადი პიჯების ხსოვნას.

რა ამბავია ნორიოს, რა ზეიმი და ზეწამი?! ხომ არ ამღერდა, ნეტავი, ერთად ათასი ლერწამი?!

ან იქნებ, შავმა მერცხალმა, ელვა რომ მოსდევს ფრთებისა, ამბავი ჩამოიტანა ომში წასული ძმებისა?!

შინმოსვლელი ბიჭებო, რა შორი გზაა თქვენამდე! თქვენი გმირობის დასტურად ეს ნათლის სვეტი ელავდეს!

წამოდექ-წამოიხედეთ, დრო-ჟამს გამოსცდით ეკლიანს! ეს ძველი თქვენი შინ მოსვლის, შინ დაბრუნების ძველია..

ვერც სიყვარული იგემეთ, ვეღარც — ოცნების სინაზე!.. თქვენ ხომ ამ სკოლის მერხიდან სანგრებში გადაინაცვლეთ?!

არც გაგამტყუნებთ არავინ, ფიქრისთვის როდი გეცხლათ! თქვენი მოსწავლის ჩანთები საველე ჩანთამ შეცვალა!..

ზოგჯერ მოსწავლის სენია, სწავლას თუ უუობს სიანცე! ომის მრისხანე გამოცდა ხომ ჩააბარეთ ფრიადზე?!

დღეს კი გარს შემოგხვევიან ბავშვები, როგორც პეპლები! თქვენს წინ თავდახრით დგებიან ის თქვენი მასწავლებლებიც!..

სად გშთანთქათ ომის ხანძარმა, სად არის თქვენი საქვალე?! სკოლამ თუ ძმობა გასწავლათ, თქვენ მას ლოდინი ასწავლეთ!..

ამ საპატიო დაფაზე თქვენს მშრას ვხვდები აზრიანს! ეს დაფა — ოცი მოსწავლით — ყველანავე წყნარი კლასია!..

ისევ ერთად ხართ და დუმილს ლუკმაპურივით იზოგავთ!.. ეს — თქვენ გიკითხავთ გაკვეთილს ჭალარა მარადისობა!..

თუმც რა ხანია არ ჩანხართ, თუმც დაგვანგვიათ ბეჭთარი, თქვენია ეს მზე ჩახჩახა, თქვენი სუნთქვაა ეს ქარიც!..

ეს ნისლიც თქვენი ფიქრია, მთებს შეფხრეწილი ამ დილით, თუ სვედიანი პატარძლის ნალოდინევი მანდილი?!

ოცნი იყავით! ოცივემ ერთი იწამეთ მიზანი! მამულს შეწირეთ სიცოცხლე, ვით გაფრენილი ისარი!..

გულს მიწვავთ, მაგრამ ტულშივე რწმენაც რეკს ფოლადისანი: „კიდევაც დაიზრდებიან ალგეთს ლეკები მგლისანი!..“

ოთარ ვალაშვილი

სიგუარა

ნოველა

ფრას ჰოფმანი უველაფერს შეიგვია, რასაც კი შეიძლება ადამიანი შეგუებოდა, მას შემდეგ, რაც იმ ავბედითი ორმოცდასთის ცივ დასაწყისში კურტი დაბრუნდა შინ, თუკი იმას დაბრუნება ეთქმოდა საერთოდ.

ქალი იმასაც შეურიგდა, კურტმა შორეულ ბრაზილიაში გადახვეწის წინადადება რომ მისცა, და ბარე ორიოდ ათეული წელიწადი იქ გაატარეს. კურტის უსაფრთხოება მოითხოვდა ამას.

შემდეგ ისე მოხდა, სინათლით დამფრთხალი თავები რომ გადაიკარგებინ და ბინდის ჩამოწოლისას კვლავ გამოყოფენ თავებს სირობებიდან — კურტი ვიღაცებს მოაგონდათ. გაიხსენეს, მოიკითხეს, კაცად ცხენეს!..

ამ გარდაქმნისადმი შეგუება გაჭირვებას და სხვათა კარზე წაწალზე მეტად გაუძენილდა ფრას ჰოფმანს, მაგრამ მას ვინღა ეკითხებოდა — მთავარი იყო, რომ კურტმა იპოვა თავისი თავი.

— ერთიანი გერმანიის ხვალისდელი დღე!.. — ბუბუტუტებდა ნეოციტური თავყრილობიდან დაბრუნებული შეწარხო-შებული კურტი.

— დიახ, კურტ, მაგრამ ახლა დაძინების დროა! — რბილად შენიშნავდა ფრას ჰოფმანი.

— ძილმა მოთენთა გერმანია! — ბოზოქრობდა კურტი.

— ბოროტებამ! — კვლავ რბილად შენიშნავდა ფრას ჰოფმანი, მაგრამ კურტი ამას არ დაგიღვედათ. იგი თანდათან ახლ-ახალი შეკრებების, თავყრილობებისა და ორგანიზაციების ცენტრალური ფიგურა ხდებოდა.

— მომავალი გერმანიის ძლიერება ამერიკაში იქედება! — გაჰყვიროდა კურტი. გადიოდა დრო. კურტის აღწევნას საზღვარი არ ჰქონდა. ფრას ჰოფმანს ქიანტველას ბოლო სტადია აგონდებოდა: სიკვდილის წინ ფრთები ამოსდიოდა, გაეგონა.

— ამერიკული რაქება „ემიქსი“ ჩვენს დასაურთინია! — არ ცხრებოდა კურტი.

...და უეცრად კურტმა ისე განიცადა ევოლუცია, მრავლისმომსწრე ფრას ჰოფმანიც კი გააკვირვა ამ გარდატეხამ. კურტი ფსიქოლოგიური ლიტერატურით დაინტერესდა და დაინტერესდა არცთუ უბრალოდ.

მესამე რაიხის სიამაყე და ყოყლოჩინა ახალგაზრდების კერპი ჩვეული ჭიუტობით ემიტოლავებოდა წიგნებს, მაგრამ, როგორც ჩანდა, მისთვის საჭიროსა და საინტერესოს ვერა და ვერ მიაგნო ლიტერატურაში, რის გამოც იძულებული გახდა ექიმს ხლებოდა.

— ღამლამობით, თითქოს მშვიდად რომ მძინავს, სხეულის ნაწილები ამიჯანყდებიან ხოლმე!.. — შეიჩვილა.

— ეს ჰალუცინაციის ნიარსახეობაა, ბატონო ჩემო! — პაციენტის დამშვიდება ცხადა ექიმმა.

— მაგრამ ისინი სწორს მეუბნებიან, თითქმის იმას, რასაც სადღაც ღრმად და ყრუდ თავადაც ვგრძნობ და განვიცდი. წუხელის წინ ღამით, მაგალითად, ფეხი დამესიწმრა, ჩემი მარცხენა ფეხი, იგი სადღაც კურსკის მანლობდა და დასაფლავებული. წუხელ მარჯვენა ხელი ამიშხედრდა, ის, მოგესხენებათ, პრალსთან ახლო მარხია სადღაც!.. ამ დილით კი თვლი ვიხილე, დაუმარხავი დამარჩა, სწორედ მაშინ ამომივარდა, ხელი რომ დავკარგე!..

— ო, ეს უფრო სერიოზულია! — თქვა ექიმმა.

— ერთი იმათთვის მოგასმენინათ, ბატონო ექიმო, რას არ მეუბნებიან, რას არ მაკადრებენ!

— მაინც რას მეუბნებიან, ბატონო კურტ?

— რას არა, ბატონო ექიმო! მაგალითად, წუხელ ახალგაზრდა ნეოფაშისტების ყრილობიდან დავბრუნდი, სიმართლე გითხრათ, კი მაგარი სიტყვით გამოვედი და ცოტა შევესვი კიდევ. ჰოდა, მარჯვენამ, სწორედ იმან, დაკარგულმა, ისეთი ალიყური მომპაქერა, ღრანტი კინალამ მომქცა: შენაო, თავად არაფერი გაქვს დასაკარგავი, სხვებზე იფიქრეო! ნუთუ შეიძლება ასეთი რამ ნახო ზმანებში? ნუთუ მართლაც სიწმრად შეიძლება ჩაითვალოს ამგვარი რამ?!

— არა, ბატონო კურტი! დაბეჭითებით შემიძლია გითხრათ, რომ ეს ნამდვილად არ არის სიწმარი, ამას გონების გამოფხიზლება ჰქვია!

— მაშ, ეშველება, ბატონო ექიმო, ჩემს სხეულებას? გამიგონია, თუ ექიმი სწორ დიაგნოზს მიაკვლევს, ავადმყოფობაც დაძლეულიაო! რითი უნდა ვიმკურნალო?

— სიმშვიდით, ჩემო კურტი! სიმშვიდითა და კურსკისა და პრალის მიდამოების ხშირი მოგონებით!.. ეს უებარი წამალი იქნება თქვენთვის!

დავით ასპურაძე

სოხი-მხე ჰაჩისაში!

პართული საფრონტო გაზეთი „**ყირიმის საბრძოლო**“ თვალსაჩინო ადგილს უთმობდა სატირას, იუმორს, კარიკატურას და, საერთოდ სიცილს, როგორც მრისხანე იარაღს. გაზეთში იუმორის განყოფილებას წარმართავდა რედაქციის პასუხისმგებელი მდივანი ანტონ კელენჯერიძე. ის თავის გარშემო იკრებდა ფრონტელ იუმორისტებს, კარიკატურისტებს, ფელეტონისტებს, რომლებიც მტრის წინააღმდეგ მიმართავდნენ სიცილის პაწაწას.

მძაფრი ბრძოლების გასაჭირში ანტონ კელენჯერიძე იხარჩუნებდა ჯანსაღ განწყობილებას, იცინოდა და ჩვენც გვაცინებდა. ომის ციბეცხელების დროს, როცა სიკვდილი ყოველ ნაბიჯზე გვისაფრდებოდა, ანტონს არ ტოვებდა იუმორის გრძობა. იგი გვახსენებდა **3. ი. ლენინის** გამოჩინაობას, **ა. მ. გორკის** რომ მიმართავდა: „ეს კარგია, რომ თქვენ შევიძლიათ იუმორისტულად მოვაპყროთ მარცხს! მე კარგად მესმის იუმორი“.

ჩემს საფრონტო არქივში შემონახულია ანტონ კელენჯერიძის ერთი იუმორისტული წერილი, რომელიც მან 1942 წლის მარტში ქერჩიდან გამოუგზავნა გაზეთ „კომუნისტის“ რედაქციის სტილისტებს – **შალვა გამყრალიძეს** და **ნიკოლოზ შველიძეს**. აი ნაწყვეტი იმ წერილიდან:

„ღრმად პატივცემულნი, უფალნი ჩვენნი, ძვირფასნი და ნეტარ-მოსაგონარნი შალვა და ნიკოლოზ! მოგიკითხავთ აწფრონტელნი მას ყირიმსა შიგან სალაშქროდ წასულნი განსადევნად ურჯუკისა მის მტრისა პირაძლისა. ვართ დამთენილნი ჯანმრთელად და მტკიცედ, ვითარცა კაენი სტამბოლისანი და ტყვიანი ყირიმისანი. ვიდრედუ რათა მას ცეცხლისა ხაზს შინა, მოგვეცეთ მასალანი საგა-ზეთონი, და ვბეჭდავთ ჩვენს საფრონტო გაზეთსა შინა და განვა-ტკიცებთ უნარიანობასა ბრძოლისასა სპათა ჩვენთა!.. გვაკლია მსო-ლოდ თვალთა სილვაი თქვენთა, აგრეთვე ტკბილშესასმელნი სას-მელნი და საჭმელნი ჩუენი ქვეყნისანი და თუ ისურვებთ და რაი-მესა მსგავსსა ამისა გამოგვიგზავნით, შევექცევით!.. დაშით ჯან-მრთელად მრავალკამიერ. 19. 3. 42 წ. ქერჩი“.

ასეთ მხიარულ, გამამხნეველ წერილებზე ანტონიც და სხვებიც ფრონტზე ღებულობდნენ გულგამბობ ბარათებსა და საჩუქრებს შინ დარჩენილთაგან.

„ყირიმის საბრძოლოს“ ჰქონდა რუბრიკა „**აქაქალ გულში**“. ამ რუბრიკის ქვეშ დაიბეჭდა **ნ. ზლოის**, „**საშიდელი სიზმარი**“, „**ორი რუმინელი გენერალი დაპა**“, **ი. ზანის** „**გაბელნი და გიგანნი**“, **ნ. ზარიანის** „**შავი ჭირის ბაჟილა**“, **ი. სელ-ვინსკის** „**ვიშალი ლაქია**“ (ყველა ეს სატირული ლექსი თარგ-მნა რაჰვას მარგინამ).

ძველმა ნიანგელმა **ალღარ ალღარსანამ** – **ალქსანდრე მადულარიამ**, რომელიც მთარგმნელად მუშაობდა ჩვენს საფრონ-ტო გაზეთში, თარგმნა **დ. ზასლანსკის** პაშულეტი „**პიტლერის აპტიმეაროლოგი**“. მასში ეწერა:

„**პიტლერის ყველაზე არასასიამოვნო მოვალეობას წარმოადგენს მორიგი სიტყვების წარმოთქმა. მას ტრამპის ყოველგვარი სახე-ლება მოესპო. დუმილს ამჯობინებდა, მაგრამ იძულებულად გას-ელაპარაკა. და ილაპარაკა – მე, მე და მე! არ არსებობს გერმანია, არ არსებობს მსოფლიო, არსებობს მხოლოდ პიტლერი! მისი მთელი სიტყვა გამსჭვალულია მწუსარებით, სიმწრით, შელანქოლით. ეს ავტობიოგრაფია კი არა, ავტონეკროლოგია. მთელი სიტყვა დაცუ-ლია საფლავეზე წარმოთქმული სიტყვის სტილით. პიტლერი თითქოს თავის ახალგაზრდილ საფლავეთან დგას, ნაცნობ სახეს დაპყრებს და თვალცრემლიანი ლაპარაკობს იმაზე, თუ რა შესანიშნავი კაცი იყო იგი – ადოლფ პიტლერი!.. გერმანიას ჯერ არასოდეს მოუსმენია ასეთი მტირალა სიტყვა!**

პიტლერი სავესებით წინდახედულად მოიქცა, როცა თავისი სასო-ტბო ნეკროლოგი შეთხზა. სხვა ვინმე ამას არ იზამს“.

ეს იყო 1942 წლის თებერვლის დამდეგს, „პიტლერის ავტონეკრო-ლოგი“ სანგრებში ხელიდან ხელიში გადადიოდა!..

იმავე ალექსანდრე მალულარიამ თარგმნა „**როგორ იდღესასწაულეს შობა გერმანელმა ჯარისკაცებმა**“. მასში ნათქვამი იყო:

„**სატირულ ფურცელში, რომელიც მოკლულ გერმანელ ჯარის-კაცს აღმოაჩნდა, ეწერა: „სანელმწიფო სამინისტროს ცნობა შობის დღესასწაულის შესახებ.**

1. **იოსები** – გაწვეულია არშიაში.
1. **მარიამი** – მსახურობს მოწყალების დად.
3. **ზრმა იოსო** – ვვაკუირებულია საპაერო თავდასხმების სამიშ-როების გამო.
4. **ალმოსავლელ მოგზავს** აკრძალული აქვთ შემოსვლა.
5. **მფაქსიანი** შრომის ბეგარას ისდიან.
6. **ბეთლემის ვარსკვლავი** დაბნელდა.
7. **თივა და ჩალა** რეკვიზირებულია სამხედროების მიერ.
8. **ზაბა**, როგორც ყველა სხვა გეჯა და გობიე, გადაეცა ნაციო-ნალურ-სოციალისტურ პარტიას.
9. **გომურში** დადგმულია სახუნიტო ქვემეხი.
10. **პირაბზე** ლაპარაკი აკრძალულია.

ხელს აწერს ოთხი მოციქული: **ყოვლისშემძლე ადოლფი, ცრუპენ-ტელა გებელსი, ავეულ-ანწლი პიმლერი, გაქცეული ჰესი**“.

ასე სუნთქავდა ქართულ საფრონტო გაზეთში სატირა და იუმორი. ჩვენი რედაქციის მუშაკებს დევიზად ჰქონდათ **პ. ლუნარსკისა და ვლ. მაისაქოვსკის** სიტყვები: „**სიცილი ნიშანია ძალისა, სიცი-ლი ნიშანია გამარჯვებისა!**“ „**სიცილი ყველაზე საყვარელი სახეო-ბის იარაღია!**“

ამ უჩვეულო „სანიტარსა“ და „იარაღს“ ჩვენ, ფრონტელები, თვა-ლისჩინივით ვუფრთხილდებოდით და მტრის წინააღმდეგ მიემართავ-დით.

სარგო ყარაშვილი,

ქართული საფრონტო გაზეთის „ყირიმის საბრძოლოს“ ყოფილი მუშაკი.

ილუსტრაციები **დ. ზარაფიშვილისა**.

სა ვიზიტო, სა გავიარჯვით!

იუმორისკა

ორი აგვისტოსათვის ჩვენი ნაწილი უნივერსიტეტის მთავარი კორპუსის მისაღობებთან განლაგდა. გადამწყვეტი იერიშისთვის ვემზადდებით. შეტევა დილის ცხრა საათზე დაიწყო. ელვის სისწრაფით შევიჭვრით კორპუსში და მეორე სართულის დერეფანი დავიკავეთ. სანამ მოწინააღმდეგე გონს მოვიდოდა, აუდიტორიებში დავიჭირეთ პოზიციები. ცხრა საათსა და ოცდაათ წუთზე აშკარა გახდა საგა-

ბის კარების წინ განვლაგდით. მოულოდნელი იყო ჩვენი ჩანაწიქრი მტრისთვის. როგორც კი საწყობის კარებთან აჩნაუნდა გასაღები, მოწინააღმდეგეს თავს დავესხით. სანამ მტერი გონს მოვიდოდა, ჩვენ უკვე საწყობში ვიყავით. ათ საათსა და ოცდაათწუთზე წუთზე შედმეტ ფასებში გასაყიდად გადაღებული საქონელი თავის ფასში ხელთ ვიგდეთ!..

ყოფი. ბევრი სისხლი დაიღვარა იმ დღეს, როგორც მტრის, ისე ჩვენი მხრივ, მაგრამ მაინც გავიმარჯვეთ! ბევრი ტყვედ ჩავიგდეთ, ბევრმა გაქცევით უშველა თავს!..

იანვრის შუა რიცხვებში ძლიერი ყინვები დაიჭირა. ტემპერატურა მინუს 20-25 გრადუსამდე დაეცა. ოჯახის უფროსმა

ნებათიარ მოვლენებთან წინააღმდეგ გაჩაღებულ ბრძოლაში დიდი სიმამაცე გამოიჩინეს ჩვენი ნაწილის მეომრებმა. გამანადგურებელი დარტყმა მივაყენეთ მტრის სწვდასწვა ანტიოღურ ჯგუფებს: ბიუროკრატებს, საქმოსნებს, ლოთებს... მაგრამ მექრთამეთა ქვეგანაყოფები გვიწვდნენ მედგარ წინააღმდეგობას. არაერთხელ საპასუხო იერიშითაც დიდი ზარალი მოგვაყენეს. ოცდასამ ივნისს, თექვსმეტ საათსა და ათ წუთზე, ალყაში მოვაქციეთ მექრთამეთა ძირითადი ქვეგანა-

მოცლო თემების სათაურები. გაჩაღდა სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა. ავამოქმედეთ „შარგალკები“!.. რა ხერხებით არ ვუბნევიდით მტერს გზას. ბოლოს ხელჩართულ ბრძოლაზე გადავდეთ. ბევრი თანამემამულე გმირულად დაეცა!..

არ ვიცი, როგორ გადავრჩი!..

იყო. ხელდაშვანებული დავბრუნდი ნაწილში. უფროსმა მადლობა გამომიცხადა.

ჩვენი „ჟიგულეებისათვის“ სათადარიგო ნაწილები უნდა გვემოვა — ავტონაწილების მალაზიის საწყობზე უნდა მიგვეტანა იერიში. დილის ათ საათზე ავტონაწილების მალაზიის საწყობ-

დამიბარა და მიბრძანა: „ხვალ დილით, ამა და ამ ქუჩიდან რძეს და რძის ნაწარმს მოიტანო!“ „არის!“ — მივუვებ და დილის ხუთ საათზე ღია ცის ქვეშ რძისა და რძის ნაწარმის რიგში ჩავდექი. საშინელი ქარ-ყინვის გამო ერთ ადგილას უმოძრაოდ დგომა შეუძლებელი იყო. დავიწყებ ადგილზე სტუნვა, ისე რომ რიგიდან არ ამოვვარდნილიყავი. ამან საშუალება მომცა, შემენარჩუნებინა სიცოცხლისუნარიანობა და გავმკლავებოდი ყინვას!.. ბევრმა ვერ გაუძლო სტიქიას და იქვე დაეცა. ბევრმა გაქცევით უშველა თავს!.. რიგმა რომ მომიწია, გათენებული

მასწოვს, ივლისი იყო. ახალაშენებული კორპუსი, რომელშიც ჩვენი ოჯახის ნაწილები უნდა განლაგებულიყო, ხელოსნებს ჩაეგდოთ ხელში. უახლესი ტექნიკით კბილებამდე შეიარაღებული მტერთან ბრძოლა არც ისე ადვილი იყო. იერიში იერიშზე მიგვექონდა. დიდხანს გასტანა ბრძოლა. მიუხედავად იმისა, რომ ბევრი თანამემამულის დედამ ჩაიცვა მაშინ შავი და უზარმაზარი მატერიალური ზარალი განვიცადეთ, საბოლოოდ მაინც ჩავიგდეთ კორპუსი ხელში!..

სისხლის ფასი დაგვიჯდა ყოველი გოჯი ჩვენი საცხოვრებელი ფართისა!..

ასე ვიბრძოდით, ასე გავიმარჯვეთ! ასე ვიბრძოლებთ, ასე გავიმარჯვებთ!

ნოვალი გარათია

ომგადახდილონო, მეც მინდა ავწიო თქვენი სასმისი და მოგილოცოთ სუყველას ეს ბედნიერი მაისი!

ამაგლარებო, ვისურვებთ ამ დღეს კვლავ შევხვდეთ მრავალჭერ და თქვენი ქება-დიდება წვდებოდეს მუდამ მაღალ ჰერსი

თქვენთვის სოცურუნველყოფა სულ სიყვარულში დნებოდეს და კურორტების საგზურით უფრო ხშირ-ხშირად გრგებოდეთ!

ქველა სიკეთე გეკუთვნით, შეღაწათით და ურიგოდ! (ეს რომ სუყველას ახსოვდეს, არ იქნებოდა ურიგო!)

ტრანსპორტში ფეხზე არ იდგეთ, უცებ დაგიომონ ადგილი, არ გეჭიღაონ ჩასვლის დროს და არ გატყინონ ძვალ-რბილი

თქვენც არ გაწვალდეთ ჩემსავით (ვარ საჩივრებით გართული: ახალ ბინაში გათბობის და სასმელი წყლის ნატრული)

სალაგბრკლო ომის ვებარანებს

ხანებიდსადგურს ვუთვლი, რომ ზოგჯერ ეწვიოს მუხიანს (აქ ჭაზს უკრავენ ბუზები, ვიროხები და დავლურს უვლიან!).

ბედნიერად ვთვლი ჩემს თავს, რომ მეცა ზარ თქვენი კოლეგა! იმ ომზე უფრო დამალა ჩვენს სახლმშარტველთან ბრძოლებმა!..

ფრონტზე ვარ გამოწრთობილი და ამ ბრძოლებსაც გადავიტან!.. მოგესალმებით სუყველას ლოცვით და ნახვის ნატვრითა!

ომის ინვალიდის ჩივილი

კარგა ხანია, რაც გახსნეს ჩვენი სპეცმალაზიები, მაგრამ იქ ვერას იშოვო, თუ არ გყავს დიდი „ძიები“

მიველაქუცე გამყიდველს, შევაშეკე ქებით, ღირსებით!.. ამ სიბერეში მინდოდა, ერთხელ მეც მცმოდა ჭინხები!..

უარი მტკიცა სასტიკი, ხელეები გაასავსავსა!.. მას შემდეგ ვერსად მივაგენ ჭინხის ასავალ-დასავალს!..

შვილმა კი ვილაცისაგან ორას მანეთად იყიდა!.. „ომის ვეტერანს გკობნიო!“ აქეთ მომძანა რისითა.

თუმც მალაზია გაგვიხსნეს ინვალიდთათვის ბრწყინვალე, შიგ ყველას ვხედავ შემოსულს, ვერ ვხედავ მხოლოდ ინვალიდს!..

უკვე შევეშვი იქ დგომას, დროს უქმად ვკარავ, მგონია, რადგანაც ვიცი, რომ იქაც იმპორტულეებზე ომია!..

ივანე ოსმანიშვილი, დიდი სამამულო ომის ვეტერანი.

შენს დასაცავად

დიდი სამამულო ომის პირმოა „ფრონტული იუმორი“, რომელმაც თითქმის მთელი პარტიულ-საბჭოთა პრესა მოიარა. მას თავისი უცვლელი საბრძოლო საგუშაგოები ჰქონდა ფრონტულ გაზეთებში, საიდანაც მტრის გამანადგურებელი ეს ომანიანი სიცილი სწვდებოდა ცეცხლის სახს, ფრონტსა და შურსს..

„ნიანგში“ მუდმივი იყო რუბრიკა — „ფრონტული გაზეთებიდან“. ამ რუბრიკის ქვეშ დაბეჭდილ მასალებს დღესაც დენთვის სუნი ასდის და განსაკუთრებული სიმახვილით გამოირჩევა.

გავიხსენოთ ზოგიერთი მათგანი:

1942, № 12

გონივრული მომჭირნოვა

— ფრუ ელვა, რატომ არ სტირით ომში მოკლულ ქმარს?
— ცრემლებს ვინახავ, რათა სიხარულის ცრემლები დავღვარო, როცა პიტლერი ჩაძაღვდება!

— დედა, როცა ფაშისტებს „პიტლერულ ძაღლებს“ ეძახიან, სომ სწყინთ?
— ფაშისტებს არა, ძაღლებს — კი!

„წითელი კავალერისტი“

ოფიცერი: — ჯარისკაცებო, თქვენ გარემოცული ხართ... ფიურერის სიყვარულითა და მზრუნველობით!
ჯარისკაცი: — ბატონო ოფიცერი, უმჯობესია გვიტხარათ, როგორ დავაღწიოთ თავი ამ გარემოცვას!

„სტალინელი“

1942, № 13
შთაფრთხილების კალა

— როგორი გაქცევა სცოდნიათ!..
— ეს იმიტომ, რომ მათ მოდგმაში ყველანი განთქმულნი არიან გაქცევით: მათი ბაბუა 1918 წელს წითელ არმიას გაექცა ფსკოვიდან!..

„სამშობლოსათვის“

— მე არ მეხმის, რომელმა სულელმა დანიშნა მთავარსარდალად ის ბრიყვი ბრაუნიჩი!
— სწორედ იმ სულელმა, რომელმაც ახლა გადააყენა ფონ ბრაუნიჩი და მის მადგირად პიტლერი დანიშნა!

„მამულისათვის“

ქორი საბჭოთა სნაიპერი საბრძოლო შესვენების დროს სიცილით გულს უბრუნებენ ამხანაგებს.

— მე ყოველთვის ვბრუნავ, რომ მკებნარებმა არ შეაწუსონ ფრიცები და ამისათვის ვზოცავ...
— მკებნარებს?
— არა, თვითონ ფრიცებს!

„სამშობლოს დამცველი“

1942, № 14

— ჩვენი ასეულის ახალი პარიკმახერი კარგად პარსავს?
— მერე როგორ! გუშინ, როგორც კი ამოიხედა ჰანსმა მიწურიდან, იმ წუთში მოპარსა... თავი!

„სამშობლოს სადარაჯოზე“

მშვიდობა შენდა, დედაშიწავ,
ან და მარადის!
შენს სამშვიდობოდ მე ვიქცევი
კალმად და სიშტად!..
„მემენტო მორი“ — ეს გახსოვდეს
კუბოს კარამდი
ძახილის ნიშნად მე აქ დავესვამ
ძახილის ნიშანს!

ჰოროსკოპის გარეშე

ყოფილი ვერმანტის ყოფილი ასტროლოგისათვის ვილაც დამთხვეულებს უკითხავთ: შექმლო თუ არა რაიმე სხვა პირობებში ვერმანტის დროშებსა და ჭარისკაცებს მოსკოვში შეედწიათო. მოხუც ასტროლოგს ასეთი პასუხი გაუცია — ვარსკვლავების მიხედვით შექმლოთ ისე, როგორც შექმლეს: დროშებს — ნადავლის, ხოლო ჭარისკაცებს — ტყვეების სახით!.. დროა, შეიგნოთ ვარსკვლავების ესა და სხვა უტყუარი ჩვენებაო.

შემდეგ ეს უტყუარი ჩვენებებიც ჩამოუთვლია: ვინც მსოფლიო ბატონობას ეპოტინება, იმას საკუთარიც უპატრონოდ რჩება ომის მძიმეელი განადგურებას მოიძიებს! ელვისებური გამარჯვების იმედი შეხის დაცემით იფუშება ომისწინა სასიამოვნო სიზმრები საშინელი კოშმარით ცხადდება! ვინც მოღვაწეობს „ჰაილ-ჰაილის“ ღრიალით იწყებს, ის „ჰაი-ჰაისა“ და „ვაი-ვაის“ ზრიალით ამთავრებს! ავალსახსენებელი ნახოსტენით სახელდებულ სწრაფვას ობტში ჩაჯარდნა და ოთხში ამოღება მოსდევს! ვინც ისტორიის შეუვალ კანონებს ივიწყებს, იმას ისტორია ისევე აუგებს ანდერძს, როგორც აუგო ვერმანტს!

ღაბრძენებულ ასტროლოგს არც ის დაუმაღავს, რომ მისი უღავოდ ჭეშმარიტი დასკვნები ჩამოყალიბებული იყო არა ჰოროსკოპის დახმარებით, არამედ საბჭოეთის ვარსკვლავებზე დაკვირვების, 40 წლის ფიქრისა და ისტორიის გაკეთილებების ღრმა ანალიზის საფუძველზე.

აკოლონ ბასილია

7-8

ნახ. 3. მორჩაძისა

85-250
 საქართველო
 ზინორიოთეკა

საბიროსა და იუმორის
 ჟურნალი „ნიანგი“ № 11
 (1993) ივნისი, გამოდის
 1923 წლის ივნისიდან.

მთავარი რედაქტორი
 ზაურ გომეზაძე

სარედაქციო კოლეგია:

ავთანდილ ადღიშვილი
 (პასუხისმგებელი მდივანი),
 ჭაბუა ამირეჯიბი, ნოზაძე
 ზარათია ჭორის ვურჯუ-
 ლია, რევაზ თვარაძე, ჯე-
 მალ ლოლუა, ნოდარ მალა-
 ზონია (მხატვარ-რედაქტო-
 რი), ალექსანდრე ხაშსონია,
 ბენუან სიხარულიძე (მთავარი
 რედაქტორის მოადგილე),
 ჯანსუღ ჩარკვიანი, თამაზ
 წივწივაძე, ნაფი ჭუსოთი.

ტექნიკური რედაქტორი
 მიხეილ კუხალაშვილი

გადეცა ასაწყობად 8. 5.
 85 წ. ხელმოწერილია დასა-
 ბეჭდად 4. 6. 85 წ. ქა-
 ლაღის ზომა 60X90^{1/2}
 ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცე-
 ლი 1,25, საარტიტეგო-საგა-
 მომცემლო თაბახი 1,9, სა-
 ქართველოს კვ ცკ-ის გა-
 მომცემლობა, ლენინის, 14.
 შეკვეთა 1059 უე 05495
 ტირაჟი 143.000 ჟურნალი
 გამოდის თვეში ორჯერ.
 რედაქციის შემოსული მა-
 სალები ავტორებს არ უბ-
 რუნდებათ.

ჩვენი მისამართი: 880008.
 თბილისი-8, რუსთაველის
 პროსპექტი № 42.

ტელეფონები: მთავარი
 რედაქტორის — 99-55-54,
 მთ. რედ. მოადგილის —
 93-19-42, პ/მგ მდივნის —
 93-10-78, მხატვარ-რედაქ-
 ტორის — 99-02-38, გან-
 ყოფილებათა გამგეების —
 93-49-32, რედაქტორ-ლიტ-
 მუშაების — 99-02-38,
 მდივან — მემანქანის —
 99-76-69.

სატირიკო - იუმორისტის-
 კი ჟურნალი «НИАН-
 ГИ» (На грузинском
 языке) Тбилиси, пр. Ру-
 ставели № 42. Изда-
 тельство ЦК КП Грузии,
 типография издательства
 ЦК КП Грузии, Тбили-
 си, улица Ленина № 14.

ფასი 20 კაპიკი.
 იმდენი 76137

ლაპარაკობენ თავდაცვაზე და თავდასხმისათვის ემზადებიან!

КОНТРОЛЬНЫЕ
 КОПИЯ

